

Da li mogu tražiti da se preispita opravdanost primjene mjera prisile?

Vi osobno, ako su prema vama primijenjene mjere prisile, osoba od povjerenja i zakonski zastupnik mogu se obratiti Povjerenstvu za zaštitu osoba s duševnim smetnjama pri Ministarstvu pravosuđa, Zagreb, Ulica grada Vukovara 49 sa zahtjevom da ispita primjenu mjera prisile. Psihijatrijska ustanova obvezna je o primjeni mjera prisile obavijestiti nadležni sud ako Vi kao osoba s duševnim smetnjama prema kojoj su primijenjene mjere prisile, osoba od povjerenja ili vaš zakonski zastupnik to pisano zatražite

Sud je dužan na odgovarajući način ispitati opravdanost, intenzitet i trajanje mjera prisile i donijeti odluke potrebne za zaštitu osobe s duševnim smetnjama.

Prema Konvenciji UN o pravima osoba s invaliditetom liječenje se provodi na temelju informiranog pristanka. Ne preporuča se primjena mjera prisile. Osobe koje smatraju da su im prekršena prava iz Konvencije o osobama s invaliditetom mogu se obratiti

Pravobraniteljici za osobe s invaliditetom,

ured@posi.hr, Savska 41/3, Zagreb,

01 6102 170,

www.posi.hr

PRAVA OSOBA U PSIHIJATRIJSKOJ USTANOVI

MJERE PRISILE

Ovaj letak je namijenjen Vama ako želite saznati kada se prema oboljelima u psihijatrijskim ustanovama mogu primijeniti mjere prisile i Vama kada su prema Vama primijenjene mjere prisile.

Ovaj letak izraden je u okviru projekta Svjetske zdravstvene organizacije QualityRights. 2019.

Što su mjere prisile?

Mjere prisile su sredstva koja se koriste u cilju fizičkog ograničavanja kretanja i djelovanja osobe s težim duševnim smetnjama tijekom hospitalizacije u psihijatrijskoj ustanovi. Najčešće se koristi sputavanje za krevet, soba za izolaciju ili lijekovi za brzo umirivanje.

Kada se smiju koristiti mjere prisile?

Mjere prisile koriste se u osobito hitnim slučajevima kada je to jedini način sprječavanja pacijenta da svojim postupcima ugrozi svoj ili tuđi život, zdravlje i sigurnost. To znači da prethodno metode poput razgovora u kojem Vam je omogućeno da izrazite svoje osjećaje, poteškoće i razloge svog ponašanja i da se dogovorite o načinima liječenja ili boravka u sobi koja umiruje, ako postoji u ustanovi nisu bile učinkovite.

Da li se mjere prisile mogu koristiti ako ste potpisali pristanak za dobrovoljno liječenje?

U pravilu mjere prisile se ne koriste kod dobrovoljno primljenih pacijenata koji su prihvatili liječenje u bolnici na temelju informiranog pristanka te im je objašnjena svrha i načini njihovog liječenja u bolnici. U slučaju da se Vaše psihičko stanje pogorša i postoji potreba za primjenom mjera prisile i postoje zakonski razlozi za primjenu prisilnog smještaja, psihijatar mora o tome bez odlaganja obavijestiti sud.

Nije dopušteno

Sputavanje i odvajanje su postupci kojima se kontrolira agresivnost i obavljaju se prema pravilima dobrog postupanja prema pacijentu. U cilju zaštite dostojanstva i sigurnosti pacijenta, kod primjena mjera prisile nisu dopušteni postupci koji diskriminiraju ili vrijeđaju ljudsko dostojanstvo u verbalnom ili fizičkom obliku. Zabranjena je primjena mjera prisile kao kazna prema pacijentu od strane radnika ustanove.

Koliko dugo mogu trajati mjere prisile?

Mjere prisile smiju trajati samo dok je to nužno da se otkloni opasnost koja proizlazi iz Vašeg ponašanja. Očekuje se da će smirivanje vašeg stanja nastupiti u roku od 4 sati ili kraće, međutim u rijetkim slučajevima mogu trajati i 24 sata.

Tko donosi odluku o primjeni mjere prisile?

Odluku o primjeni mjera prisile donosi psihijatar, sukladno Zakonu kao krajnju mjeru kada je siguran da je sve poduzeto da se Vaše stanje smiri bez primjena mjera prisile. U slučaju iznimne žurnosti, odluku o primjeni mjera prisile mogu donijeti i drugi zdravstveni radnici ali o tome su obvezni odmah obavijestiti psihijatra.

Praćenje zdravstvenog stanja

Uvijek kada je moguće osoblje će vas smjestiti u posebnu sobu da bi vas zaštitilo od pogleda drugih pacijenata, ali tako da može kontinuirano pratiti vaše zdravstveno stanje. Psihijatrijska ustanova obvezna je osigurati da stručno zdravstveno osoblje stalno prati Vaše tjelesno i psihičko stanje. O promjeni vašeg zdravstvenog stanja koje je bilo razlogom primjena mjera prisile zdravstveno osoblje odmah će izvijestiti psihijatra koji će vas pregledati i odlučiti o potrebi daljnje primjene mjere prisile ili njenom prekidu. Kada psihijatar utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih su primijenjene mjere prisile, on će svoj nalaz unijeti u medicinsku dokumentaciju i odrediti prekid mjere prisile. Ako ste sputani više od dva sata osoblje će vam omogućiti razgibavanje. Psihijatar vas je dužan pregledati prema Zakonu u najdužem roku od 4 sata, ako ranije nije informiran o promjeni vašeg stanja, međutim u praksi se preporuča što kraći rok.

Da li se postupci mjera prisile upisuju u moju medicinsku dokumentaciju?

Liječnici i medicinske sestre moraju precizno i stručno voditi medicinsku dokumentaciju o razlozima, trajanju i vašem zdravstvenom stanju tijekom provođenja mjera prisile. U dokumentaciji su također dužni navesti ime zdravstvenog radnik koji je odredio primjenu mjere prisile, imena zdravstvenih radnika koji su sudjelovali u primjeni mjere prisile i odgovorne osoba za njezino određivanje, te početak i kraj mjere prisile.

Da li će netko biti obavješten o provođenju mjera prisile?

O primjeni mjera prisile psihijatrijska ustanova obavijestit će osobu od povjerenja, zakonskog zastupnika i etičko povjerenstvo.